



# EGEMEN QAZAQSTAN

№121 (30350) 28 МАУСЫМ, СЕЙСЕНБІ 2022 ЖЫЛ

Жүз жылдық жылынама

www.egemen.kz E-mail: info@egemen.kz

FACEBOOK.COM/EGEMENKZ TWITTER.COM/EGEMENKZ

## Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ: Елге жаңа әрі сенімді инвестиция қажет



шетелдік компаниялардың АХҚО-ға тіркелу талабы барынша оңай әрі либералды болуға тиіс екеніне тоқталды. Президент АХҚО-ның шетелдік серіктестермен диалог жүргізуі қажет екенін атап өтті және қаржы реттеушілермен тығыз ықпалдастық орнатудың маңыздылығын жеткізді. Осы ретте жалпы үйлестіру жұмыстары Үкіметке жүктелді. Сондай-ақ Президент Орталықтың реттеушілік қызметі мен нормативтік-құқықтық базасы дербестігі мен тәуелсіздігін сақтап қалуы керек екенін айтты.

Мемлекет басшысы ұлттық компанияларды IPO-ға шығару жұмыстарын келесі маңызды міндет ретінде атады. «Самұрық-Қазына» акционерлік қоғамы мен оның ұлттық компанияларының рөлін мысалға келтірді. – Еліміздің қарапайым азаматтары Ұлттық компаниялардың акцияларын иеленуге және салымдарынан өз дивидендтерін алуға мүмкіндігі болуға тиіс. Дәл осындай жолмен халықтың инвестициялық мәдениеті қалыптасады. IPO-ға қатысу Қазақстанның барлық тұрғыны үшін қолжетімді болуы қажет. Ол үшін қағазбастылық пен бюрократияны болдырмайтын жаңа цифрлы шешімдер керек, – деді Мемлекет басшысы.

Сонымен қатар Қасым-Жомарт Тоқаев ұзақ мерзімді шетелдік инвесторларды теңге түріндегі тәуелсіз облигацияларға тартудың өзектілігін атап өтті. Президент қазіргі құбылмалы жағдайда инвестициялар мен ресурстар үшін бәсекелестік күшейеді деген пікір білдірді. Инвесторлар корпоративтік басқару қағидаттары жоғары деңгейде сақталатын, заң үстемдік ететін және халықаралық юрисдикциясы бар алаңдарды іздейді.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев «Астана» халықаралық қаржы орталығын басқару жөніндегі кеңестің отырысын өткізді, деп хабарлады Президенттің баспасөз қызметі.

Жиын барысында «Астана» халықаралық қаржы орталығының (АХҚО) 2021 жылы атқарған жұмыстары қорытындыланды және оны әрі қарай дамыту жөніндегі ұсыныстар қарастырылды.

Қасым-Жомарт Тоқаев халықаралық жағдай құбылып тұрған кезде инвестициялық тұрақтылық пен болжамдылықты қамтамасыз етуге қабілетті, сенімді қаржы көздерін іздеу өзекті болатынын айтты. «Астана» халықаралық қаржы орталығы Қазақстан мен бүкіл Орталық Азия аймағы үшін осындай міндетті атқаратын мекемелердің бірі саналады.

– Қазақстан нарықтық, еркін әрі бәсекелі экономиканы қарқынды ілгерілетуге бағытталған дамудың жаңа кезеңіне қадам

басып отыр. Мұндай жағдайда шетелдік инвесторлар мен сауда серіктестерінің сенімін сақтап қалу және нығайту біздің басты басымдығымыз болып қала береді. Осыған байланысты АХҚО-ның әлеуеті инвестициялардың сенімділігі мен қауіпсіздігінің кепілі ретінде барынша пайдаланылуға тиіс, – деді Президент.

Мемлекет басшысы АХҚО-ның алдында жетекші қаржы орталығы ретінде өз мәртебесін институционалды тұрғыдан нығайту міндеті тұрғанын атап өтті. Осыған орай Мемлекет басшысы бірқатар өзекті мәселеге назар аударды.

Атап айтқанда, Қасым-Жомарт Тоқаев санкциялық мәселеге мән бере отырып,



## Бірлескен жобалар жоспарымен танысты

Президент Қош Holding компаниясының басқарма мүшесі Али Кочты қабылдады, деп хабарлады Мемлекет басшысының баспасөз қызметі.

Қасым-Жомарт Тоқаев Қош Holding компаниясының қазіргі жұмысымен, сондай-ақ Қазақстандағы бірлескен жобаларды жүзеге асыру жоспарымен танысты.

Али Кочтың айтуынша, түркиялық холдинг қорғаныс өнеркәсібі мен ауыл шаруашылығы

саласында бірқатар жобаны жүзеге асыруға ниет білдіріп отыр.

Мемлекет басшысы Түркиямен арадағы ынтымақтастықтың еліміз үшін аса маңызды екеніне тоқталып, Қазақстанда жұмыс істейтін инвесторларға мемлекет тарапынан әрдайым қолдау көрсетілетінін айтты.

## Мемлекет басшысы Қ.К.Тоқаевтың Бұқаралық ақпарат құралдары қызметкерлері күнімен құттықтауы

Құрметті журналистер!

**Бұқаралық ақпарат құралдарының қызметкерлері!**  
Сіздерді кәсіби мерекелеріңізбен шын жүректен құттықтаймын! Ақпарат саласында жұмыс істеу – үлкен мәртебе әрі зор жауапкершілік. Отандық баспасөз еліміздің тұтастығы мен татулығын нығайту жолында елеулі рөл атқарады. Сөз өнерін қасиет тұтып, абырой биігінен көрініп жүрген кәсіби журналистеріміз аз емес. Олар еселі еңбегімен оқырманның, көрерменнің алғысына бөленуде. Бұл – ел игілігі жолындағы адал әрі қажырлы еңбектеріңізге берілген баға.

Бүгінде әлеуметтік желілерде, интернетте жалған ақпарат көбейіп кеткенін көріп отырмыз. Осындай күрделі жағдайда сіздердің шынайы әрі сыни көзқарастарыңыз түрлі келеңсіздікке тосқауыл болар еді. Қазір қоғамдағы басымдықтар өзгеріп жатыр. Кәсіби журналистер қызметінің маңызы арта түсті.

Біз Жаңа, Әділетті Қазақстанды құруға кірістік. Бұл – барша отандасамыздың алдында тұрған маңызды міндет. Сіздердің мақалаларыңыз бен сюжеттеріңіз, журналистік зерттеулеріңіз осы бастамаға үлес қосары сөзсіз. Сондықтан нағыз кәсіби мамандардың еңбегін лайықты бағалаудың символдық мәні бар.

Міржақып Дулатұлының «Қай жұрттың баспасөзі мықты болса, сол елдің өзі де күшті» деген тұжырымы бүгін де барынша өзекті. Еліміздің ақпараттық қауіпсіздігі мен идеологиялық дербестігін сақтау үшін отандық журналистердің Қазақстанда және әлемде болып жатқан үдерістер туралы өз көзқарасы болуы керек. Біз қоғамға үлгі-өнеге көрсетіп, мемлекет ісін ілгерілетуге атсалысуымыз қажет. Өйткені халықтың сенімін ақтау – азаматтық борышымыз.

Біз татулық пен бірлікті сақтай отырып, Жаңа Қазақстанды құру жолында жаңа белестерді бірге бағындыратынымызға сенемін. Баршаңызға шығармашылық шабыт, толағай табыс тілеймін!

### РЕСМИ

#### ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢЫ

#### Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мүгедектігі бар адамдардың өмір сүру сапасын жақсарту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

1-бап. Қазақстан Республикасының мына заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1. 1999 жылғы 1 шілдедегі Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (Ерекше бөлім):

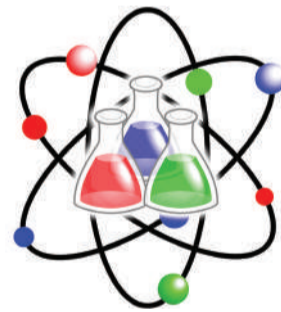
1) 940-баптың 3-тармағындағы «мүгедектерге», «ата-аналарының біреуіне, жұбайына не қайтыс болған адамның асырауында болған балаларын, немерелерін, аға-інілері мен апа-сіңлілерін, қарындастарын күтумен айналысатын» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдарға», «қайтыс болған адамның асырауында болған балаларын, немерелерін, аға-інілері мен апа-сіңлілерін (қарындастарын) күтумен айналысатын ата-анасының біреуіне, жұбайына не» деген сөздермен ауыстырылсын;

(Жалғасы 9-12-беттерде)

### ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ТАҒЫЛЫМ

## Ғылым академиясына қандай өзгеріс керек?

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Ұлттық ғылым академиясының (ҰҒА) 75 жылдығында аталған ұйымға мемлекеттік мәртебе берілетінін мәлімдеді. Бұл – отандық ғылымға жасалған зор қолдау. Мұндай мүмкіндікті қалай пайдаланған тиімді? Академияның алдағы бағыты мен міндеттері қандай болмақ? Құқықтық мәртебесін ғана емес, бұрынғы беделін қайтару үшін не істемек керек? Ендігі мәселе осы секілді. Осы ретте біз салмақты сауалдарға жауап берген ғалымдардың ой-пікірін жариялауды жөн көрдік.



(Соңы 7-бетте)

### 28 МАУСЫМ – БҰҚАРАЛЫҚ АҚПАРАТ ҚҰРАЛДАРЫ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ КҮНІ

## Жаңа Қазақстан журналистикасы: даму бағыты

«Біз біртүрлі уақытта өмір сүріп жатырмыз. Соғыс жаңа кеңістікке көшті. БАҚ ұрыс алаңына айналды және бұл жаңа қызығушылықтармен және жаңа аяғымен аяқталып алу қиын. Кімнің мейірімді және кімнің қатыгез екенін түсіну де күрделі. Сол үшін арнаны ауыстыру керек. Себебі қарсыластар орындарын жиі алмастырып жатыр». Француз публицисті Фредерик Бегбедердің бұл пікірімен келіспеуге болмайды. Себебі ХХІ ғасыр ақпараттың шекара тандамайтынын, адамзаттың күн санап «құбылып», әлемдік прогрестің бір орында тұрмайтынын сәт сайын сезіндіріп жүр.

«Жаңа Қазақстан: Жанару мен жаңғыру жолы» атты Жолдауында Мемлекет басшысы тәуелсіз әрі жауапкершілігі жоғары бұқаралық ақпарат құралдары

болмаса, қоғамды одан әрі демократияландыру мүмкін емес екенін айтқан еді. Осыған орай Президент мемлекеттің мүддесін, қоғамның сұранысы мен медиасаланың даму үрдісін ескере отырып, БАҚ туралы заңды қайта қарауды тапсырған болатын. Алайда бүгінгі БАҚ «тәуелсіздік» дегенді қалай түсініп жүр? Журналистердің жауапкершілігі немен өлшенеді? Бұқаралық ақпарат құралдарының бәсекеге қабілетін арттыру үшін не қажет? Қазіргі медиаконтентті кімдер жасап жүр? Жалпы, Жаңа Қазақстанның журналистикасы қандай болуы керек? Біз қоғамның көкейінде жүрген осы сұрақтарды отандық медиасаланың бірнеше сарапшысына қойған едік.

(Соңы 4-бетте)



## ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢЫ

# Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мүгедектігі бар адамдардың өмір сүру сапасын жақсарту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

(Жалғасы. Басы 1-бетте)

2) 1052-баптың 1-тармағының 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) ауруханаларда, санаторийлерде, өзге де емдеу-профилактикалық мекемелерде емделіп жатқан азаматтардың осы мекемелердің бас дәрігерлері және кезекші дәрігерлері куәландыран өсиеттері, сондай-ақ медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда) тұратын қарттар мен мүгедектігі бар адамдардың осы мекемелердің (ұйымдардың) директорлары және бас дәрігерлері куәландыран өсиеттері»;

2. 2008 жылғы 4 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Бюджет кодексіне:

1) 51-баптың 1-тармағы 8) тармақшасының алтыншы абзацындағы «мүгедектерге» деген сөз «мүгедектігі бар адамдарға» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 52-баптың 1-тармағы 8) тармақшасының алтыншы абзацындағы «мүгедектер» деген сөз «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) 53-баптың 1-тармағы 6) тармақшасының тоғызыншы абзацындағы «мүгедек баланы» деген сөздер «мүгедектігі бар баланы» деген сөздермен ауыстырылсын;

4) 54-баптың 1-тармағы 5) тармақшасының үшінші абзацындағы «мүгедек балаларды қоса, мүгедектерді» деген сөздер « мүгедектігі бар балаларды қоса алғанда, мүгедектігі бар адамдарды» деген сөздермен ауыстырылсын;

5) 55-баптың 1-тармағы 5) тармақшасының алтыншы абзацындағы «мүгедек балаларды қоса алғанда, қарттар мен мүгедектерді» деген сөздер «қарттарды және мүгедектігі бар балаларды қоса алғанда, мүгедектігі бар адамдарды» деген сөздермен ауыстырылсын;

6) 56-бапта:

1-тармақтың 4) тармақшасында:

үшінші абзацтағы «мүгедек балаларды» деген сөздер «мүгедектігі бар балаларды» деген сөздермен ауыстырылсын; төртінші абзацтағы «мүгедекті оңалтудың жеке бағдарламасына», «мүгедектерді», «мүгедектер» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамды абилитациялау мен оңалтудың жеке бағдарламасына», «мүгедектігі бар адамдарды», «мүгедектер» деген сөздермен ауыстырылсын;

5-тармақтың 7) және 9) тармақшаларындағы «мүгедектердің», «мүгедектер» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдардың», «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын.

3. 2011 жылғы 26 желтоқсандағы «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне:

1) 147-баптың 2-тармағының 3) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) мүгедектігі бар ортақ баланы он сегіз жасқа толғанға дейін бағып-күтуді жүзеге асырып отырған, сондай-ақ он сегіз жасқа толған соң мүгедектігі бар ортақ балаға бірінші немесе екінші топтағы мүгедектік белгіленген жағдайда көмекке мұқтаж жұбайының сот тәртібімен алимент беруді талап етуге құқығы бар»;

2) 148-баптың 1-тармағының 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) мүгедектігі бар ортақ баланы он сегіз жасқа толғанға дейін бағып-күтуді жүзеге асырып отырған, сондай-ақ он сегіз жасқа толған соң мүгедектігі бар ортақ балаға бірінші немесе екінші топтағы мүгедектік белгіленген жағдайда көмекке мұқтаж бұрынғы жұбайының»;

3) 169-баптың 3-тармағының үшінші бөлігіндегі «Мүгедек» деген сөз «Мүгедектігі бар адам» деген сөздермен ауыстырылсын;

4) 222-баптың 3-тармағы екінші бөлігінің 6) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«6) жүріп-тұруы қиын мүгедектігі бар адамдарды дәрігерлік-консультативтік комиссияның төрағасы куәландыруы мүмкін.»

4. 2014 жылғы 3 шілдедегі Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексіне:

1) 43-баптың үшінші бөлігіндегі «мүгедектерге» деген сөз «мүгедектігі бар адамдарға» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 44-баптың бірінші бөлігіндегі «мүгедектер» деген сөз «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) 45-баптың үшінші бөлігіндегі «мүгедектерге» деген сөз «мүгедектігі бар адамдарға» деген сөздермен ауыстырылсын;

4) 72-бапта:

бірінші бөліктің төртінші абзацындағы «мүгедектерді» деген сөз «мүгедектігі бар адамдарды» деген сөздермен ауыстырылсын;

төртінші бөліктің бірінші абзацындағы «мүгедектерге» деген сөз «мүгедектігі бар адамдарға» деген сөздермен ауыстырылсын;

жетінші бөліктің 2) тармағындағы «мүгедек» деген сөз «мүгедектігі бар адам» деген сөздермен ауыстырылсын; сегізінші бөліктің 3) тармағының екінші абзацындағы «мүгедектер» деген сөз «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

5) 152-баптың екінші бөлігінің бірінші абзацындағы «мүгедекпен» деген сөз «мүгедектігі бар адаммен» деген сөздермен ауыстырылсын.

5. 2014 жылғы 4 шілдедегі Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексіне:

1) 30-баптың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Іс бойынша іс жүргізілетін тілді білмейтін немесе жеткілікті түрде білмейтін іске қатысатын адамдарға ана тілінде немесе өздері білетін басқа тілде мәлімдеме жасау, түсініктемелер және айғақтар беру, өтінішхаттар мәлімдеу, шағымдар беру, сот актілеріне дау айту, іс материалдарымен танысу, сотта сөз сөйлеу; осы Кодексте белгіленген тәртіппен аудармашының, есту қабілеті бойынша мүгедектігі бар адамдар үшін ымдау тілі маманының көрсететін қызметтерін тегін пайдалану құқығы түсіндіріледі және қамтамасыз етіледі.»

2) 81-баптың алтыншы бөлігіндегі «мылқа немесе санырау адамдардың» деген сөздер «сөйлеу және (немесе) есту қабілетінен толық айырылған адамдардың» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) 145-баптың үшінші бөлігінің төртінші абзацындағы «мүгедек туыстары» деген сөздер «мүгедектігі бар туыстары» деген сөздермен ауыстырылсын;

4) 210-баптың жетінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Сөйлеу және (немесе) есту қабілетінен толық айырылған күзден, жәбірленушіден, күдіктіден, айыпталушыдан жауап алу сурдоауруына дағдыларын менгерген адамның қатысуымен жүзеге асырылады. Бұл адамның жауап алуға қатысуы хаттамала көрсетіледі.»

5) 640-баптың екінші бөлігінің 2) және 3) тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«2) сот ісі жүргізілетін тілді білмейтін адамдарды, сөйлеу қабілетінен толық айырылған адамдарды, есту қабілетінен толық айырылған адамдарды және көру қабілетінен толық айырылған адамдарды;

3) мүгедектігі бар адамдардың сот отырысына толыққанды қатысуын қамтамасыз ету бойынша ұйымдастырушылық не техникалық мүмкіндіктер болмаған кезде, оларды процеске қатысушылармен талқыламастан, алкаби міндеттерін атқарудан босатады.»

6. 2014 жылғы 5 шілдедегі Қазақстан Республикасының Қылмыстық-атқару кодексіне:

1) 10-баптың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Сөйлеу не есту не көру қабілеті бұзылған мүгедектігі бар сотталғандардың дақылтілеу-ымдау тілін немесе Брайль әліпбиін менгерген мамандар көрсететін қызметтерді пайдалануға құқығы бар»;

2) 112-баптың бірінші бөлігінің 18) тармақшасындағы «мүгедектігі бар және мекемелерде жазасын өтеп жүрген» деген сөздер «мүгедектігі бар, мекемелерде жазасын өтеп жүрген» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) 52-баптың тоғызыншы бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«9. Сотталған адамға бірінші немесе екінші топтағы мүгедектік белгіленген кезде пробация қызметі сотқа оны жазасын одан әрі өтеуден босату туралы ұсыну енгізеді.»

4) 57-баптың бесінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Сотталған адамға бірінші немесе екінші топтағы мүгедектік белгіленген кезде пробация қызметі сотқа оны жазасын одан әрі өтеуден босату туралы ұсыну енгізеді.»

5) 69-баптың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Сотталған адамға бірінші немесе екінші топтағы мүгедектік белгіленген кезде пробация қызметі сотқа – оны мәжбүрлі еңбектен босату туралы ұсыну, ал сотталған адам жүкті болған жағдайда жазасын өтеуін кейінге қалдыру туралы ұсыну жібереді.»

6) 86-баптың екінші бөлігі 4) тармақшасының екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Науқас сотталғандар, мүгедектігі бар сотталғандар медициналық қорытындыда саны мен ассортименті айқындалған дәрілік заттар мен медициналық мақсаттағы бұйымдар салынған сауқаттар мен сәлемдемелер алуға құқылы»;

7) 96-баптың 3-1-бөлігінің үшінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Сотталған жүкті әйелдерге және жанында жас балалары бар сотталған әйелдерге, сондай-ақ мүгедектігі бар сотталғандарға қатысты мекеме түрін толық қауіпсіз мекемеге өзгертуге жол берілмейді.»

8) 105-баптың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Жүкті әйелдер, балалары бар әйелдер, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдар және емдеу-профилактикалық мекемелерде ұсталатын сотталғандар ақшаны уақытша орналастырудың қолма-қол ақшаны бақылау шоттарындағы қаражаты есебінен тамақ өнімдері мен бірінші кезекте қажетті заттарды шектеусіз сатып алуға құқылы.»

9) 113-бапта:

екінші бөліктің екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«Мекемеден тыс жерде көмелетке толмаған мүгедектігі бар балалары бар сотталған әйелдердің олармен кездесу үшін жылына бір рет қысқа мерзімге шығуына құқығы бар»;

төртінші бөлік мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар, денсаулық жағдайына байланысты үнемі күтімге мұқтаж сотталғандардың, сондай-ақ көмелетке толмаған сотталғандардың жұбайымен (зайыбымен), туысымен немесе өзге еріп жүруші адаммен бірге мекеме шегінен тыс жерге шығуына рұқсат етіледі.»

10) 115-баптың бесінші және алтыншы бөліктері мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Жүкті әйелдерге, бала емізетін аналарға, көмелетке толмағандарға, сондай-ақ науқастар мен мүгедектігі бар адамдарға жақсартылған тұрғынжай-тұрмыстық жағдайлар жасалады және тамақтанудың жоғарылатылған нормалары белгіленеді.»

6. Мүгедектігі бар сотталғандар ұсталатын ғимараттар мен үй-жайлар арнаулы техникалық құралдармен және құрылғылармен жабдықталады.»

11) 127-баптың екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Отыз жастан асқан сотталғандар мен мүгедектігі бар сотталғандар бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білімді өздерінің қалауы бойынша алады.»

12) 134-баптың бесінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Мүгедектігі бар сотталғандарды ұстауға арналған тәртіптік изоляторлардағы камералар мен жалғыз адамдық камералар арнаулы техникалық құралдармен жабдықталады.»

13) 144-баптың бесінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Сотталған жүкті әйелдер мен жанында жас балалары бар сотталған әйелдер, сондай-ақ мүгедектігі бар сотталғандар қатаң жағдайларда ұсталмайды.»

14) 162-баптың жетінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Қоғамдық жұмыстарға тарту, түзеу жұмыстары немесе бас бостандығын шектеу түріндегі жазаға сотталған адамға бірінші немесе екінші топтағы мүгедектік белгіленген кезде жазаны орындайтын орган сотқа оны жазасын өтеуден мерзімінен бұрын босату туралы ұсыну енгізеді.»

15) 166-баптың үшінші бөлігінің бірінші абзацында:

«мүгедектерді» деген сөз «мүгедектігі бар адамдарды» деген сөздермен ауыстырылсын;

«мүгедектер және қарттар үйіне» деген сөздер «қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған медициналық-әлеуметтік мекемелерге (ұйымдарға)» деген сөздермен ауыстырылсын;

16) 167-баптың төртінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдарды, жүкті әйелдер мен жас балалары бар әйелдерді, сондай-ақ көмелетке толмағандарды бас бостандығынан айыру түріндегі жазасын өтеуден босату кезінде мекеме әкімшілігі олардың жұбайын (зайыбын), туыстарын не сотталған адамның өтінішінде аталған өзге де адамдарды, сондай-ақ сотталған адамның таңдаған тұрғылықты жеріндегі пробация қызметін алты ай бұрын хабардар етеді.»

17) қосымшаның 9) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«9) мүгедектігі бар адамдардың жүріп-тұруына арнап жасалған көлік құралдары, мүгедектігі бар адамдардың техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдары мен арнаулы жүріп-тұру құралдары.»

7. 2015 жылғы 29 қазандағы Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне:

1) 79-3-бапта:

1) тармақшаның екінші және үшінші абзацтары мынадай редакцияда жазылсын:

«мүгедектігі бар адамдарды;

мүгедектігі бар баланы тәрбиелеп отырған ата-ананы және басқа да заңды өкілдерді»;

3) тармақшада:

бірінші абзацтағы «мүгедектердің», «мүгедектерге» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдардың», «мүгедектігі бар адамдарға арналған» деген сөздермен ауыстырылсын;

сегізінші абзацтағы «мүгедектерді», «мүгедек балаларды» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдарды», «мүгедектігі бар балаларды» деген сөздермен ауыстырылсын;

тоғызыншы және он бірінші абзацтардағы «мүгедектер» деген сөз «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 138-баптың 47) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«47) мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласында»;

8. 2015 жылғы 31 қазандағы Қазақстан Республикасының Азаматтық процесік кодексіне:

1) 14-баптың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Іс бойынша іс жүргізілетін тілді білмейтін немесе жеткілікті түрде білмейтін іске қатысатын адамдарға ана тілінде немесе өздері білетін басқа тілде мәлімдеме жасау, түсініктемелер және айғақтар беру, өтінішхаттар мәлімдеу, шағымдар беру, сот актілеріне дау айту, іс материалдарымен танысу, сотта сөз сөйлеу; осы Кодексте белгіленген тәртіппен аудармашының, есту қабілеті бойынша мүгедектігі бар адамдар үшін ымдау тілі маманының көрсететін қызметтерін тегін пайдалану құқығы түсіндіріледі және қамтамасыз етіледі.»

2) 46-бап мынадай мазмұндағы 1-1-бөлікпен толықтырылсын:

«1-1. Іске қатысатын, есту және (немесе) көру қабілеті бойынша мүгедектігі бар, сөйлеу қабілетінен толық айырылған адамдар осы баптың бірінші бөлігінде көрсетілген құқықтарды аудармашы көрсететін қызметтердің көмегімен, сондай-ақ сурдотехникалық, тифлотехникалық құралдарды қолдана отырып пайдалануға құқылы.»

3) 56-4-баптың бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Аударма жасау үшін білуді қажет тілдерді, оның ішінде ымдау тілін және (немесе) Брайль әліпбиін менгерген және іске қатысатын адам, сондай-ақ куә, сарапшы, маман іс бойынша іс жүргізілетін тілді білмеген жағдайларда, сол сияқты жазбаша құжаттарды аудару үшін процесік әрекеттерге қатысуға тартылған, іске мүдделі емес адам аудармашы ретінде шақырылады.»

4) 112-баптың бірінші бөлігінің 3) тармақшасындағы «1 және II топтардағы мүгедектер» деген сөздер «бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын.

9. 2015 жылғы 23 қарашандағы Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне:

1) 6-баптың 2-тармағында:

«сондай-ақ» деген сөз алып тасталсын;

«байланысты» деген сөзден кейін «немесе өзге де мән-жайлар бойынша» деген сөздермен толықтырылсын;

2) 28-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Мүгедектігі бар адаммен жасалатын еңбек шартында жұмыс орнын оның жеке мүмкіндіктерін ескере отырып жабдықтау жөніндегі талаптар қамтылуға тиіс.»;

3) 54-баптың 2-тармағындағы «мүгедек баланы» деген сөздер «мүгедектігі бар баланы» деген сөздермен ауыстырылсын;

4) 69-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар жұмыскерлерге аптасына 36 сағаттан аспайтын жұмыс уақытының қысқартылуға ұзақтығы белгіленеді.»

5) 75-баптың 8-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«8. Бірінші топтағы мүгедектігі бар жұмыскерлерге жұмыс уақытының жиынтық есебін қолдануға жол берілмейді.

Егер екінші және үшінші топтардағы мүгедектігі бар жұмыскерлерге сараптамалық кәсіптік-патологиялық комиссияның қорытындысы негізінде жұмыс уақытының жиынтық есебін белгілеуге тыйым салынған болса, оларға мұндай режим белгіленбейді.»

6) 76-бапта:

3-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Мүгедектігі бар жұмыскерлерді түнгі уақытта жұмысқа тартуға, оларға мұндай жұмысқа медициналық қорытындыға сәйкес денсаулық жағдайына байланысты тыйым салынбаған жағдайда, олардың жазбаша келісімімен ғана жол беріледі.»

4-тармақтың 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) мүгедектігі бар он сегіз жасқа дейінгі балаларды тәрбиелеп отырған жұмыскерлерді жазбаша келісімінсіз түнгі уақыттағы жұмысқа тартуға құқылы емес.»

7) 77-баптың 3-тармағының 3) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) мүгедектігі бар адамдар жіберілмейді.»

8) 89-баптың 1-тармағы 2) тармақшасының бірінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«2) бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдарға ұзақтығы кемінде күнтізбелік алты күн болатын жыл сайынғы ақы төленетін қосымша еңбек демалыстары беріледі.»

9) 127-баптың 4 және 5-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Егер медициналық көрсетілгендей бойынша он сегіз жасқа толмаған жұмыскерлердің, жүкті әйелдердің, сондай-ақ мүгедектігі бар жұмыскерлердің мұндай жұмысына тыйым салынбаған болса, оларды іссапарға жіберуге жол беріледі. Бұл ретте аталған жұмыскерлер іссапарға барудан бас тартуға құқылы.

5. Үш жасқа дейінгі балалары бар жұмыскерлер, егер медициналық қорытынды негізінде мүгедектігі бар балалар не отбасының науқас мүшелері тұрқты күтімнің жүзеге асырылуына мұқтаж болса, отбасының науқас мүшелеріне күтімді жүзеге асыратын не мүгедектігі бар балаларды тәрбиелеп отырған жұмыскерлер іссапарға барудан бас тартуға құқылы.»

10) 135-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Вахталық әдіспен орындатылатын жұмыстарға он сегіз жасқа толмаған жұмыскерлер, жүктілігі туралы анықтама берген, жүктілік мерзіміне он екі және одан көп апта болған жүкті әйелдер, бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдар медициналық қорытындыны ұсынған күннен бастап жіберілмейді. Өзге жұмыскерлер, егер оларға мұндай жұмыстардың медициналық қорытындылар негізінде қарсы көрсетілімі болмаса, вахталық әдіспен орындатылатын жұмыстарға тартылуы мүмкін.»

10. 2017 жылғы 27 желтоқсандағы «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне:

1) 129-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуына және оның инфрақұрылымын дамытуға арналған шығыстарды қаржыландыруға жер қойнауын пайдаланушының өңірдің әлеуметтік инфрақұрылым объектілерін дамыту мен қолдауға, әлеуметтік кәсіпкерлік субъектілерін қолдауға арналған шығыстары, сондай-ақ ол осы мақсаттарға мемлекеттік бюджетке аударатын қаражат жатады.»

2) 178-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуына және оның инфрақұрылымын дамытуға арналған шығыстарды қаржыландыруға ж



#### (Жалғасы. Басы 1, 9-беттерде)

7) 73-баптың 2-1-тармағындағы «1 немесе 2 топтағы», «мүгедек балалары», «мүгедек балаға» деген сөздер тиісінше «бірінші немесе екінші топтағы», «мүгедектігі бар балалары», «мүгедектігі бар балаға» деген сөздермен ауыстырылсын;

8) 76-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын: «3. Мүгедектігі бар адамдарға, қарттарға, жүрек-қан тамырлары және басқа да асқынған аурулармен ауыратын адамдарға мемлекеттік тұрғын үй қорынан тұрғынжай иелену немесе жеке тұрғын үй қорынан жергілікті атқарушы орган жалдаған тұрғынжай – олардың тілегі ескеріле отырып, төменгі қабаттардан немесе лифтілері бар тұрғын үйлерден, ал тірек-қиын аппараты бұзылған мүгедектігі бар адамдарға екініңше жоғары емес қабаттан беріледі.

Мүгедектігі бар адамдарға ғимараттың тиіпін, жайлылық дәрежесі мен тұрға қажетті басқа да жағдайларды ескере отырып, тұрғын үй-жайды таңдау құқығы беріледі.;

9) 101-10-баптың 3) тармақшасындағы «мүгедек баланы (мүгедек балаларды)», «мүгедек баласы (мүгедек балалары)», «мүгедек (мүгедектер)» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар баланы (мүгедектігі бар балаларды)», «мүгедектігі бар баласы (мүгедектігі бар балалары)», «мүгедектігі бар адам (мүгедектігі бар адамдар)» деген сөздермен ауыстырылсын;

10) 118-баптың 1-тармағы бірінші бөлігінің 4), 10) және 12) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«4) бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдарға (өздері жасаған қылмыс салдарынан мүгедектік белгіленген адамдарды қоспағанда);»;

«10) мүгедектігі бар балаларды тәрбиелеп отырған адамдарға;»;

«12) үшінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға, жасына байланысты зейнеткерлерге, жалғыздікті аналарға (некеге тұрмаған, бала тәрбиелеп отырған әйелдерге), егіз бала тапқан отбасыларға, егер азаматтардың бұл санаттары Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен айқындалатын ең төмен күнкөріс деңгейінен төмен кіріс алатын болсын;»;

11) 120-баптың 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) мүгедектігі бар адамдарды (өздері жасаған қылмыс салдарынан мүгедектік белгіленген адамдарды қоспағанда);».

19. «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мүгедектігі әлеуметтік жәрдемақылар туралы» 1997 жылғы 16 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңына:

бүкіл мәтін бойынша:

«Мүгедектерге», «мүгедек адамдарды», «мүгедек адам», «мүгедек», «мүгедектердің», «мүгедек болғандар», «мүгедектер», «мүгедек болған адамдар», «мүгедек болған жағдайда», «мүгедек болған» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдарға», «мүгедектігі бар адамдарды», «мүгедектігі бар адам», «мүгедектігі бар адамдарды», «мүгедектігі бар адамдар», «мүгедектігі бар адамдар», «мүгедектігі туындаған кезде», «мүгедектігі туындаған» деген сөздермен ауыстырылсын; «мүгедек балалар», «мүгедек балаларға» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар балалар», «мүгедектігі бар балаларға» деген сөздермен ауыстырылсын.

20. «Сот приставтары туралы» 1997 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына:

10-баптың 4-тармағының 1), 2) және 3) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға – бес жылдық жазақысы;

2) екінші топтағы мүгедектігі бар адамға – үш жылдық жазақысы;

3) үшінші топтағы мүгедектігі бар адамға бір жылдық жазақысы төленеді.».

21. «Нотариат туралы» 1997 жылғы 14 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 30-1-баптың 2-тармағының 3) және 5) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«3) қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда) тұратын қарттар мен мүгедектігі бар адамдар;»;

«5) бірінші, екінші және үшінші топтардағы мүгедектігі бар адамдар;»;

2) 37-баптың бірінші бөлігінің 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) ауруханаларда, санаторийлерде, өзге де емдеу-профилактикалық мекемелерде емделіп жатқан азаматтардың осы мекемелердің бас дәрігерлері және кезекші дәрігерлері куәландыратын өсеттері, сондай-ақ медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда) тұратын қарттар мен мүгедектігі бар адамдардың осы мекемелердің (ұйымдардың) директорлары және бас дәрігерлері куәландыратын өсеттері.»;

22. «Адамдарды қоғамнан уақытша оқшаулауды қамтамасыз ететін арнаулы мекемелерде, арнаулы үй-жайларда ұстау тәртібі мен шарттары туралы» 1999 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 11-бап мынадай мазмұндағы 4-тармақпен толықтырылсын: «4. Күзетпен ұстау орындары қызметкерлерінің мүгедектігі бар адамдармен жұмыс істеу үшін арнаулы даярлығы, білімі және дағдылары болуға тиіс;»;

2) 16-баптың 2-1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын: «2-1. Сөйлеу не есту не көру қабілеті бұзылған мүгедектігі бар адамдар болып табылатын күлдігілер мен айыпталушылардың дақылды-ымдау тілін немесе Брайль әліпбиін меңгерген мамандардың көрсетіліп қызметтерін пайдалануға құқығы бар.»;

23. «Қазақстан Республикасындағы арнаулы мемлекеттік жәрдемақы туралы» 1999 жылғы 5 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 1-баптың 1-1) тармақшасындағы «мүгедекке» деген сөз «мүгедектігі бар адамға» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 3-1-бап мынадай мазмұндағы 1-1), 1-2), 1-3) және 1-4) тармақшалармен толықтырылсын:

«1-1) қатысқан кезде Қазақстан Республикасының азаматтарына жәрдемақы тағайындалатын, ұрыс қимылдары жүргізілген калалар мен кезеңдердің тізбесін бекітеді;

1-2) қатысқан кезде Қазақстан Республикасының азаматтарына жәрдемақы тағайындалатын, басқа мемлекеттердің аумағында ұрыс қимылдары жүргізілген кезеңдердің тізбесін бекітеді;

1-3) қатысқан кезде Қазақстан Республикасының азаматтарына жәрдемақы тағайындалатын, ұрыс қимылдары жүргізілген мемлекеттердің, аумақтар мен кезеңдердің тізбесін бекітеді;

1-4) наградталған кезде жәрдемақы тағайындалатын. Ұлы Отан соғысы жылдарында тылдағы қажырлы еңбегі мен мінсіз әскери қызметі үшін награддалаға жатқызылған бұрынғы КСР Одағы медальдарының тізбесін бекітеді;»;

3) 4-баптың 1-тармағының 1-3), 3), 4), 7), 8) және 8-1) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1-3) мәртебесі «Ардагерлер туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабының 2) тармақшасында айқындалған, жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысы кезеңінде жаралануы, контузия алуы, мертігуі немесе ауруға шалдығуы салдарынан болған мүгедектігі бар адамдарға теңестірілген адамдар;»;

«3) Ауғанстандағы немесе ұрыс қимылдары жүргізілген басқа да мемлекеттердегі ұрыс қимылдары кезеңінде қаза тапқан (хабарсыз кеткен) немесе жаралануы, контузия алуы, мертігуі, ауруға шалдығуы салдарынан қайтыс болған әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік органдар қызметкерлерінің отбасылары; бейбіт уақытта әскери қызметін, арнаулы мемлекеттік органдардағы қызметін өткеру кезінде қаза тапқан (қайтыс болған) әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік органдар қызметкерлерінің отбасылары; қызметтік міндеттерін атқару кезінде қаза тапқан ішкі істер органдары қызметкерлерінің отбасылары; Чернобыль АЭС-індегі апаттың және азаматтық немесе әскери қамқандығы объектілердегі басқа да радиациялық аппарат мен авариялардың салдарын жою кезінде қаза тапқандардың отбасылары; сәуле ауруының салдарынан қайтыс болғандардың немесе қайтыс болған мүгедектігі бар адамдардың, сондай-ақ қайтыс болуы белгіленген тәртіппен Чернобыль АЭС-індегі апаттың және азаматтық немесе әскери қамқандығы объектілердегі басқа да радиациялық аппарат мен авариялардың салдарынан қайтыс болған мүгедектігі бар адамның немесе жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысы кезеңінде жаралануы, контузия алуы, мертігуі немесе ауруға шалдығуы салдарынан болған мүгедектігі бар адамдарға теңестірілген адамның екінші рет некеге тұрмаған жаныбы (жұбайы), сондай-ақ жалпы ауруға шалдығуы, жұмыста мертігуі және басқа да себептер (құқыққа қарсы келетіндерді қоспағанда) салдарынан болған мүгедектігі бар адамдар деп танылған қайтыс болған Ұлы Отан соғысы қатысушысының, партизанының, астыртын әрекет етушінің, «Ленинградты қорғағаны үшін» медалімен немесе «Қоршаудағы Ленинград тұрғыны» белгісімен наградталған азаматтың екінші рет некеге тұрмаған жаныбы (жұбайы);»;

«7) «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бойынша және асыраушысынан айырылу жағдайы бойынша берілетін мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақылар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 12-бабының 5-тармағында көзделген жасына байланысты зейнетақы төлемдеріне мүгедектігі бойынша айлық жәрдемақының мөлшеріне дейін қосымша төлем алушыларды қоспағанда, жасына байланысты зейнетақы төлемдері немесе еңбек сіңірген жылдары үшін зейнетақы төлемдері тағайындалған бірінші, екінші және үшінші топтардағы мүгедектігі бар адамдар, сондай-ақ Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бойынша зейнетақы алатын жағдайда Байқоңыр қаласында тұратын бірінші, екінші және үшінші топтардағы мүгедектігі бар адамдар;

8) Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бойынша зейнетақы алатын жағдайда Байқоңыр қаласында тұратын мүгедектігі бар жеті жасқа дейінгі балалар;

8-1) Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес мүгедектігі бойынша зейнетақы алатын жағдайда Байқоңыр қаласында тұратын жетілген он сегіз жасқа дейінгі бірінші, екінші, үшінші топтардағы мүгедектігі бар балалар;»;

4) 5-баптағы «мүгедектігі бар адам», «мүгедектігі бар адамды», «мүгедектігі бар адамның» деген сөздермен ауыстырылсын;

5) 6-бапта: «мүгедек», «мүгедек адам», «мүгедекке» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адам», «мүгедектігі бар адам», «мүгедектігі бар адамға» деген сөздермен ауыстырылсын;

4-тармақтың екінші бөлігінде орыс тіліндегі мәтініне өзгеріс енгізілді, қазақ тіліндегі мәтін өзгермейді:

6) 7-баптың үшінші бөлігінде:

4), 6) және 7) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын: «4) жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысы кезеңінде жаралануы, контузия алуы, мертігуі немесе ауруға шалдығуы салдарынан болған мүгедектігі бар адамдарға теңестірілген адамдарға – 7,55 айлық есептік көрсеткіш;»;

«6) Ауғанстандағы немесе ұрыс қимылдары жүргізілген басқа да мемлекеттердегі ұрыс қимылдары кезеңінде қаза тапқан (хабарсыз кеткен) немесе жаралануы, контузия алуы, мертігуі, ауруға шалдығуы салдарынан қайтыс болған әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік органдар қызметкерлерінің отбасыларына; бейбіт уақытта әскери қызметін, арнаулы мемлекеттік органдардағы қызметін өткеру кезінде қаза тапқан (қайтыс болған) әскери қызметшілердің, арнаулы мемлекеттік органдар қызметкерлерінің отбасыларына; қызметтік міндеттерін атқару кезінде қаза тапқан ішкі істер органдары қызметкерлерінің отбасыларына; Чернобыль АЭС-індегі апаттың және азаматтық немесе әскери қамқандығы объектілердегі басқа да радиациялық аппарат мен авариялардың салдарынан қайтыс болған мүгедектігі бар адамдардың, сондай-ақ қайтыс болуы белгіленген тәртіппен Чернобыль АЭС-індегі апаттың және азаматтық немесе әскери қамқандығы объектілердегі басқа да радиациялық аппарат мен авариялардың және ядролық сынақтардың әсеріне байланысты болған азаматтардың отбасыларына – 4,59 айлық есептік көрсеткіш;»;

7) Ұлы Отан соғысы кезеңінде жаралануы, контузия алуы, мертігуі немесе ауруға шалдығуы салдарынан қайтыс болған мүгедектігі бар адамның немесе жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысы кезеңінде жаралануы, контузия алуы, мертігуі немесе ауруға шалдығуы салдарынан болған мүгедектігі бар адамдарға теңестірілген адамның жаныбына (жұбайына), сондай-ақ жалпы ауруға шалдығуы, жұмыста мертігуі және басқа да себептер (құқыққа қарсы келетіндерді қоспағанда) салдарынан болған мүгедектігі бар адамдар деп танылған, қайтыс болған Ұлы Отан соғысы қатысушысының, партизанының, астыртын әрекет етушінің, «Ленинградты қорғағаны үшін» медалімен немесе «Қоршаудағы Ленинград тұрғыны» белгісімен наградталған азаматтың жаныбына (жұбайына) – 2,56 айлық есептік көрсеткіш;»;

13), 14), 15) және 16) тармақшаларында «мүгедектерге», «мүгедек балаларға» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдарға», «мүгедектігі бар балаларға» деген сөздермен ауыстырылсын;

7) 8-баптың 5, 6 және 7-тармақтарындағы «мүгедек», «мүгедектігі» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адам», «мүгедектігі бар адамның» деген сөздермен ауыстырылсын;

8) 8-1-баптың 2-тармағындағы «мүгедектің» деген сөз «мүгедектігі бар адамның» деген сөздермен ауыстырылсын.

24. «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» 2001 жылғы 23 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 27-баптың 1-тармағы мынадай мазмұндағы 14-7) тармақшамен толықтырылсын:

«14-7) Қазақстан Республикасының аумағында адам саудасының құрбаны ретінде анықталған және сәйкестендірілген шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдардың денсаулығы сақтау саласындағы уәклеттігі орган айқындалтын тізбе бойынша және көлемде тек медициналық көмектің кепілдік берілген көлеміне құқығын іске асыруын қамтамасыз етеді;»;

2) 35-баптың 1-тармағының 12-2), 12-4), 12-5) және 12-6) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«12-2) мүгедектігі бар адамдарға көмек көрсетуді ұйымдастырады;»;

«12-4) дене шынықтыру және спорт саласындағы уәклеттігі органдық және мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп отырып, мүгедектігі бар адамдар арасында сауықтыру және спорттық іс-шаралар өткізуді ұйымдастырады;

12-5) мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп отырып, мәдени-бұқаралық және ағарту іс-шараларын ұйымдастырады;

12-6) мүгедектігі бар адамдарға қайырымдылық және әлеуметтік көмек көрсетуді үйлестіреді.»;

25. «Қазақстан Республикасындағы туристік қызмет туралы» 2001 жылғы 13 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 1-баптың 61-3) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«61-3) халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтары – егде жастағы адамдар, мүгедектігі бар адамдар, өз бетінше жүріп-тұру, көрсетілетін қызметтерді, ақпаратты алу немесе кеңістікте бағдарлану кезінде қиындық көріп жүрген, оның ішінде балаларға арналған арбаларды және (немесе) кресло-арбаларды пайдаланатын адамдар;»;

2) 6-баптың 4-тармағының 4) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«4) мүгедектігі бар адамдардың тұруына, болуына және жұмыс істеуіне арналған ғимараттар мен құрылысжайлар жатады.»;

3) 7-баптың бірінші бөлігінің 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) өндіріс күштерін қоныстандыру мен орналастыру бөлігінде мемлекеттік қала құрылысы саясатына, аумақтарды аймақтарға бөлуге қойылатын қала құрылыс талаптарына, экологиялық және санитариялық-гигиеналық қауіпсіздік нормаларына және аталған жергілікті жердің инфрақұрылыммен қамтамасыз етілу деңгейіне сәйкес елді мекеннің (қоныстың) аумағы шегінде осы жергілікті жерге қатысты мекендеу мен тіршілік етуге қолайлы, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі басқа да топтарына қолжетімді ортаға;»;

4) 11-баптың 2 және 3-тармақтарындағы «мүгедектер мен іс-қимылы шектеулі басқа да топтарды», «мүгедектердің және халықтың іс-қимылы шектеулі басқа» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдар мен жүріп-тұруы шектеулі басқа да топтарды», «мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі басқа да» деген сөздермен ауыстырылсын;

5) 17-баптың 1-тармағы екінші бөлігінің 9) және 12) тармақшаларындағы «мүгедектер» деген сөз «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

6) 25-баптың 1-тармағының 13) тармақшасындағы «мүгедектер» деген сөз «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

7) 30-баптың 3-тармағының үшінші бөлігіндегі «мүгедектер» деген сөз «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

8) 31-баптың 2-тармағының 5) тармақшасындағы «мүгедектер мен халықтың қауқары аз» деген сөздер «мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі» деген сөздермен ауыстырылсын;

9) 48-баптың 4-тармағындағы «мүгедектер» деген сөз «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

10) 79-баптағы «мүгедектер» деген сөз «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын.

27. «Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек туралы» 2001 жылғы 17 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына: бүкіл мәтін бойынша «мүгедектерді», «мүгедек балаға», «мүгедекке», «мүгедектерге» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдарды», «мүгедектігі бар балаға», «мүгедектігі бар адамға», «мүгедектігі бар адамдарға» деген сөздермен ауыстырылсын.

28. «Теміржол көлігі туралы» 2001 жылғы 8 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 17-1-баптың 1, 2 және 3-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Теміржол вокзалында билет кассалары, құтуға арналған үй-жайлар, санитариялық-тұрмыстық, оның ішінде мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтары үшін арнайы жабдықталған үй-жайлар, ана мен бала бөлмесі, ақпараттық қызмет көрсету объектілері (оның ішінде жолаушыларды біріншілік анықтамалық-ақпараттық орталықпен байланыстыратын объектілер), медициналық пункт, қоғамдық тәртіпті сақтау пункті болуға тиіс.

2. Теміржол вокзалында халық жолаушылар поездарының жоңелтілу және келу уақыты, жолаушылардың жол жүру және багажды, жүк-багажды тасымалдау құны, поездарда бос орындардың бар-жоғы, шұғыл медициналық көмек, шағымдар мен ұсыныстар кітабының тұрған орыны, билет және багаж кассаларының жұмыс режимі, вокзал үй-жайларының орналасуы туралы, сондай-ақ халыққа көрсетілетін қызметтердің тізбесі туралы алын ақпаратпен қамтамасыз етіледі.

Ақпаратты беру тілдерді, мәтіндерді, Брайль қарпін, тактильдік қарым-қатынасты, ірі қарпін, қолжетімді мультимедиялық құралдарды пайдалану отырып, мүгедектігі бар адамдар үшін де қамтамасыз етіледі.

3. Жолаушылар платформалары мен перрондарға өтпелер және шығу жолдары мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтарына қолжетімді болуға (пандустармен, арнаулы лифтілермен жабдықталуға) тиіс.;

2) 17-2-бап мынадай редакцияда жазылсын: «17-2-бап. Теміржол көлігі саласындағы көрсетілетін қызметтердің мүгедектігі бар адамдар үшін қолжетімділігі

1. Мүгедектігі бар адамдардың теміржол көлігі саласындағы көрсетілетін қызметтерге қол жеткізуі үшін теміржол вокзалдар мен теміржол станцияларында:

1) мүгедектігі бар адамдардың автокөлік құралдарын қоюға арналған, арнаулы жол белгілері орнатылған орындардың болуы;

2) ғимараттардың, ғимараттарға кірме жолдың (ғимаратқа кіреберістің, баспалдақтардың), ғимарат ішіндегі қозғалыс жолдарының, мүгедектігі бар адамдарды қоса алғанда, халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтары үшін ыңғайластырылуы;

3) Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес, есту және көру қабілеттері бойынша мүгедектігі бар адамдар үшін қолжетімді ақпараттық сигналдық құрылғылармен және байланыс құралдарымен жабдықталуы;

4) тірек-қимыл аппараты бұзылған мүгедектігі бар адамдарға және халықтың жүріп-тұруы шектеулі басқа да топтарына қызмет көрсету үшін кезекші кресло-арбалары болуы;

5) қоғамдық дәретханалардың кресло-арбалармен жүріп-тұратын адамдарға арналған қабиналармен жабдықталуы;

6) кресло-арбалармен жүріп-тұратын адамдарға арналған арнаулы таксофондардың орнатылуы қамтамасыз етілуіне тиіс.

2. Поездың құрамында кресло-арбалармен жүріп-тұратын адамдарды отырғызуға және түсіруге арналған көтергіш құрылғылары, кресло-арбалармен жүріп-тұратын адамдарға арналған арнаулы орындары бар вагон болуға тиіс.;

3) 67-баптың 1-тармағы 4) тармақшасының үшінші бөлігіндегі «Мүгедектер» деген сөз «Мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын.

29. «Қазақстан Республикасының дипломатиялық қызметі туралы» 2002 жылғы 7 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңына:

25-баптың 12-тармағының 1), 2) және 3) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға – отыз айлық қамтым;

2) екінші топтағы мүгедектігі бар адамға – он сегіз айлық қамтым;

3) үшінші топтағы мүгедектігі бар адамға алты айлық қамтым мөлшерінде біржолғы өтемақы төленеді.»;

30. «Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» 2002 жылғы 11 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына:

**(Жағасы. Басы 1, 9-10-беттерде)**

18-баптың 2-тармағы 2) тармақшасының екінші, үшінші, төртінші және бесінші абзаптары мынадай редакцияда жазылсын:

«бірінші топтағыларға – 800; екінші топтағыларға – 600; үшінші топтағыларға – 500; мүгедектігі бар балаға – 500».

37. «Қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы» 2005 жылғы 7 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңына: 24-баптың 2-тармағының екінші бөлігіндегі «мүгедектерді» деген сөз «мүгедектігі бар адамдарды» деген сөздермен ауыстырылсын.

38. «Қазақстан Республикасында мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы» 2005 жылғы 13 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңына:

1) тақырып мынадай редакцияда жазылсын: «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау туралы»;

2) бүкіл мәтін бойынша: «мүгедектерді», «мүгедектердің», «мүгедекті», «мүгедектің», «мүгедек», «мүгедектерге», «мүгедекке», «Мүгедектерді», «мүгедектер», «Мүгедектердің», «Мүгедекті», «Мүгедектерге», «Мүгедектер» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдарды», «мүгедектігі бар адамдардың», «мүгедектігі бар адамды», «мүгедектігі бар адамның», «мүгедектігі бар адам», «мүгедектігі бар адамдарға», «мүгедектігі бар адамға», «Мүгедектігі бар адамдарды», «мүгедектігі бар адамдар», «Мүгедектігі бар адамдарды», «Мүгедектігі бар адамды», «Мүгедектігі бар адамдарға», «Мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

«мүгедек балалардың», «мүгедек бала», «мүгедек балаларға», «мүгедек балаларды», «мүгедек балалар», «Мүгедек балалардың» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар балалардың», «мүгедектігі бар бала», «мүгедектігі бар балаларға», «мүгедектігі бар балаларды», «мүгедектігі бар балалар», «Мүгедектігі бар балаларды» деген сөздермен ауыстырылсын; «оналтудың жеке бағдарламасын», «оналтудың жеке бағдарламасының», «оналтудың жеке бағдарламаларының» деген сөздер тиісінше «абилитациялау мен оналтудың жеке бағдарламасын», «абилитациялау мен оналтудың жеке бағдарламасының», «абилитациялау мен оналтудың жеке бағдарламаларының» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) 1-бапта:

5-1) тармақша мынадай редакцияда жазылсын: «5-1) медициналық-әлеуметтік мекеме (ұйым) – көмек пен күтімге, қызмет көрсетуге мұқтаж қарттардың, мүгедектігі бар адамдардың, мүгедектігі бар балалардың стационар, жарыялы стационар немесе күндіз болу жағдайында тұрақты немесе уақытша тұруына арналған ұйым»;

мынадай мазмұндағы 7-1) тармақшамен толықтырылсын: «7-1) мүгедектігі бар адамдарды абилитациялау – мүгедектігі бар адамдардың бойында болмаған тұрмыстық, қоғамдық және кәсіптік қызметке қабілеттерді қалыптастыруға және дамытуға бағытталған шаралар кешені»;

20) тармақша алып тасталсын; «20) және 22) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын: «20) сураттотехникалық құралдар – есту қабілетінің бұзылуын түзеуге және оның орнын толтыруға арналған техникалық құралдар, оның ішінде дыбысты күшейтетін байланыс және ақпарат беру құралдары»;

«22) тифлотехникалық құралдар – мүгедектігі бар адамдардың көру қабілетінің бұзылуы салдарынан жоғалтқан мүмкіндіктерін түзеуге және олардың орнын толтыруға бағытталған құралдар»;

4) 7-баптың 1-тармағы мынадай мазмұндағы 5-1) тармақшамен толықтырылсын:

«5-1) министрлерді, аудандар, қалалар, облыстық маңызы бар қалалар, облыстар, республикалық маңызы бар қалалар, астана әкімдерінің мүгедектік мәселелері жөніндегі штаттан тыс кеңесшілерін тағайындау тәртібін әзірлейді және бекітеді»;

5) 10-баптың 2-тармағының 7) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«7) мүгедектігі бар адамды абилитациялау мен оналтудың жеке бағдарламасына сәйкес мүгедектігі бар адамдардың және мүгедектігі бар балалардың санаторийлік-курорттық емделуін, мүгедектігі бар баланы санаторийлік-курорттық емдеуге алып жүретін заңды өкілдің санаторийлік-курорттық ұйымда болуын қамтамасыз етеді»;

6) 13-бапта:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын: «1. Адамның мүгедектігін, еңбекке жарамдылығынан айырылу дәрежесін белгілеуді халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелері жүзбе-жүз (күзәландырылатын адамды қарма-тексеру) немесе сырттай медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізу арқылы жүзеге асырады»; мынадай мазмұндағы 3-1-тармақпен толықтырылсын:

«3-1. Төтенше жағдай кезінде қайта қуаландыру мерзімі төтенше жағдай енгізілгенге дейін бір айдан аспайтын уақыт бұрын немесе төтенше жағдай кезінде басталған, көрсетілген кезеңде қайта қуаландырудан өтпеген адамдарға мүгедектігін, жалпы еңбекке жарамдылықтан айырылу дәрежесінің, кәсіптік еңбекке жарамдылықтан айырылу дәрежесінің және мүгедектігі бар адамды абилитациялау мен оналтудың жеке бағдарламасының мерзімдері бұрын белгіленген қайта қуаландыру күнінен бастап үш айға автоматты түрде ұзартылады. Төтенше жағдай режимінің қолданылуы аяқталатын ай толық есепке жатқызылады.»;

7) 14-баптың 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын: «1) әлеуметтік қорғалуға, оның ішінде абилитациялауға, оналтуға, қоғамға интеграциялануға»;

8) 20-баптың 3-тармағы мынадай мазмұндағы екінші бөлікпен толықтырылсын:

«Мүгедектігі бар баланы санаторийлік-курорттық емдеуге алып жүретін заңды өкілдердің бірінші халықты әлеуметтік қорғау саласындағы уәкілетті орган айқындайтын санаторийлік-курорттық емдеу құнын өтеу ретінде ұсынылатын кепілдік берілген соманың жеткізілмейтін мөлшерінде санаторийлік-курорттық ұйымда болу құнын жергілікті атқарушы органдардың өтеуіне құқығы бар»;

9) 24-баптың 1-тармағындағы «интернат-үйлерде» деген сөз «медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда)» деген сөздермен ауыстырылсын;

10) 32-1-бап мынадай мазмұндағы 4-тармақпен толықтырылсын:

«4. Мүгедектігі бар адамдар мен онім берушілер арасындағы әлеуметтік қорсетілетін қызметтер порталы арқылы тауарларды және (немесе) қорсетілетін қызметтерді сатып алуға байланысты қатынастар Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасымен, сондай-ақ әлеуметтік қорсетілетін қызметтер порталында жасалатын шартпен реттеледі.»;

39. «Балалы отбасыларға берілетін мемлекеттік жәрдем-ақылар туралы» 2005 жылғы 28 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңына:

бүкіл мәтін бойынша «мүгедек баланы», «мүгедек балаларды», «Мүгедек баланы», «мүгедек бала», «мүгедек балаға», «мүгедек балалары» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар баланы», «мүгедектігі бар балалардың», «Мүгедектігі бар баланы», «мүгедектігі бар бала», «мүгедектігі бар балаға», «мүгедектігі бар балалары» деген сөздермен ауыстырылсын.

40. «Мәдениет туралы» 2006 жылғы 15 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 9-1-баптың 5-тармағының 3) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) іс-шара өткізілетін күнге дейін күнтізбелік он күннен кешіктірмей – көрермендердің болжалды саны туралы, күнтізбелік бір күн бұрын – сатылған билеттердің, берілген рұқсаттамалардың, оның ішінде көлік құралдарына рұқсаттамалардың, сондай-ақ ішкі істер және денсаулық сақтау органдарының арнаулы техникасына, мүгедектігі бар адамдардың көлік құралдарына арналған тұрақ орындарының саны туралы жергілікті атқарушы органдарға хабар беруге»;

2) 12-1-бап мынадай редакцияда жазылсын: «12-1-бап. Мәдениет саласындағы ең төмен әлеуметтік стандарттар Мемлекеттік мәдениет ұйымдары қорсететін қызметтердің қолжетімді болуын қамтамасыз етудің ең төмен әлеуметтік стандарты және мемлекеттік мәдениет ұйымдары өткізетін мәдени-ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың көл жеткізуін қамтамасыз етудің ең төмен әлеуметтік стандарты «Ең төмен әлеуметтік стандарттар және олардың кепілдіктері туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес мәдениет саласындағы ең төмен әлеуметтік стандарттар болып табылады.»;

41. «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына:

1) бүкіл мәтін бойынша «мүгедектер», «мүгедек балалар», «мүгедектердің», «мүгедек балалардың», «мүгедек-балалар»,

«мүгедек балаларды», «мүгедектерді», «мүгедек», «мүгедектерге» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдар», «мүгедектігі бар балалар», «мүгедектігі бар адамдардың», «мүгедектігі бар балалардың», «мүгедектігі бар балалар», «мүгедектігі бар балаларды», «мүгедектігі бар адамдарды», «мүгедектігі бар адамдарға» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 8-баптың 4-тармағы екінші бөлігінің 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) даму мүмкіндігі шектеулі балалар, мүгедектігі бар балалар, мүгедектігі бар адамдар және бала кезінен мүгедектігі бар адамдар»;

3) 26-баптың 8-тармағының 1) және 9) тармақшаларындағы «I, II топтағы» деген сөздер «бірінші немесе екінші топтағы» деген сөздермен ауыстырылсын;

4) 47-бапта: 17-2-тармақтың 2) тармақшасындағы «I және II топтағы» деген сөздер «бірінші немесе екінші топтағы» деген сөздермен ауыстырылсын;

17-3-тармақтың 3) тармақшасындағы «I және II топтағы» деген сөздер «бірінші немесе екінші топтағы» деген сөздермен ауыстырылсын.

42. «Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы» 2008 жылғы 29 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 3-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«3-бап. Осы Заңның қолданылу саласы Осы Заңның күші Қазақстан Республикасының азаматтарына, қандастарға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұратын шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарға, Қазақстан Республикасының аумағында адам саудасының құрбаны ретінде анықталған және сәйкестендірілген шетелдіктерге қолданылады.»;

2) 8-баптың 2) тармақшасы тоғызыншы абзацындағы «ұсынымдарды әзірлейді және бекітеді» деген сөздер «ұсынымдарды» деген сөзбен ауыстырылып, мынадай мазмұндағы онының абзацын толықтырылсын:

«халықты әлеуметтік қорғау саласындағы әлеуметтік қызметкерлердің біліктілігін арттыру бойынша әдістемелік ұсынымдарды әзірлейді және бекітеді»;

43. «Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы» 2010 жылғы 2 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 61-баптың бірінші бөлігінің 5-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Мүгедектігі бар адамдардың жүріп-тұруына арнайы арналған көлік құралдары, мүгедектігі бар адамдардың техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдары мен арнаулы жүріп-тұру құралдары»;

2) 98-баптың бірінші бөлігінде:

3) тармақшадағы «мүгедек балаларға» деген сөздер «мүгедектігі бар балаларға» деген сөздермен ауыстырылсын;

5) тармақшадағы «I топтағы мүгедектерге» деген сөздер «бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) 99-баптың 3-тармағының екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«Мүгедектігі бар адамдар болып табылатын борышкерлер үшін алименттер бойынша ай сайынғы төлемдер немесе берешек – олардың ай сайынғы жалақысынан және өзге де кірісінен, ал олар жұмыс істемейтін жағдайда, бюджет қаражатынан және (немесе) Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорынан төленетін ай сайынғы жәрдемақылардан және (немесе) әлеуметтік төлемдерден айқындалады.»;

44. «Тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы» 2010 жылғы 4 мамырдағы Қазақстан Республикасының Заңына:

42-3-баптың 8-тармағының 5) және 6) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«5) бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдарға;

6) қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда) тұратын қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға»;

45. «Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы» 2010 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 65-1-баптың 1-тармағының бірінші бөлігіндегі, 3-тармағының үшінші бөлігіндегі және 4-тармағындағы «мүгедектер мен халықтың бауы қимылдайтын», «мүгедектер» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі», «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 65-2-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«65-2-бап. Азаматтық авиация саласындағы қорсетілетін қызметтердің мүгедектігі бар адамдар үшін қолжетімділігі Мүгедектігі бар адамдардың азаматтық авиация саласындағы қорсетілетін қызметтерге қол жеткізу үшін әуежайларда:

1) мүгедектігі бар адамдардың автокөлік құралдары қоюға арналған, арнаулы бөк бөлгілері орнатылған орындардың бөлінуі;

2) ғимараттардың, ғимараттарға кірме жолдың (ғимаратқа кіреберістің, баспалдақтардың), ғимарат ішіндегі қозғалыс жолдарының, мүгедектігі бар адамдарды қоса алғанда, халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтары үшін ыңғайластырылуы;

3) тірек-қимыл аппараты бұзылған мүгедектігі бар адамдарға және халықтың жүріп-тұруы шектеулі басқа да топтарына қызмет көрсету үшін кезекші кресло-арбаңыз болуы;

4) қоғамдық дәреханалардың кресло-арбалармен жүріп-тұратын адамдарға арналған кабиналармен жабдықталуы қамтамасыз етілуіне тиіс»;

3) 77-баптың 1-тармағының екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«Мүгедектігі бар адамдар мен халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтары қатарындағы жолаушылардың және пайдалануға арналған зембелдерді және кресло-арбаны өзлерімен бағаж ретінде тегін алып жүруге қосымша құқығы бар».

46. «Құқық қорғау қызметі туралы» 2011 жылғы 6 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 31-баптың 3-тармағында: «Мүгедек балалары» деген сөздер «Мүгедектігі бар балалары» деген сөздермен ауыстырылсын;

«және I және 2-топтағы мүгедектігі бар» деген сөздер «және бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 66-баптың 4-тармағында:

1) тармақшадағы «I топтағы мүгедекке» деген сөздер «бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) тармақшадағы «II топтағы мүгедекке» деген сөздер «екінші топтағы мүгедектігі бар адамға» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) тармақшадағы «III топтағы мүгедекке» деген сөздер «үшінші топтағы мүгедектігі бар адамға» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) 69-баптың 5-тармағының екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«Осы тармақта көзделген біржолғы жәрдемақы мөлшерін айқындау кезінде жәрдемақыға құқығы бар отбасы мүшелерінің қатарына: жасына және еңбекке жарамдылығына қарамастан зайыбы (жұбайы); он сегіз жасқа толмаған немесе егер оларға он сегіз жасқа толғанға дейін мүгедектік белгіленсе немесе олар асыраушысы қайтыс болған күні күндізгі оқу орындарының оқушысы болып табылса және жиырма үш жасқа толмаған болса, бұл жастан асқан балалары; қайтыс болған адамның асырап-бағуында болып келген, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген зейнеткерлік жасқа толған не мүгедектігі бар адамдар болып табылатын ата-аналары кіреді.»;

47. «Халықтың көші-қоны туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына: мынадай мазмұндағы 60-1-баптың толықтырылсын:

«60-1-бап. Қазақстан Республикасының аумағында адам саудасының құрбаны ретінде анықталған және сәйкестендірілген көшіп келушілер Қазақстан Республикасының арнаулы әлеуметтік қорсетілетін қызметтерді ұсыну саласындағы қолданыстағы заңнамасына сәйкес арнаулы әлеуметтік қорсетілетін қызметтердің кепілдік берілген көлемін ұсыну процесі аяқталғанға дейін Қазақстан Республикасының шегінен тыс өздерінің шыққан мемлекетіне (шетелдік азаматтығы алған елге) шығарып жіберілуге жатпайды, оның барысында құқық қорғау органдарына жүтіну және олармен ынтымақтастық жасау туралы шешім қабылдайды.

Қазақстан Республикасының аумағында адам саудасының құрбаны ретінде анықталған және сәйкестендірілген көшіп келушіге арнаулы әлеуметтік қорсетілетін қызметтердің кепілдік берілген көлемін ұсыну бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

2. Қазақстан Республикасының аумағында адам саудасының құрбаны ретінде анықталған және сәйкестендірілген көшіп келушіге арнаулы әлеуметтік қорсетілетін қызметтердің кепілдік берілген көлемін ұсыну үшін Қазақстан Республикасының аумағында уақытша тұруға рұқсат беріледі.»;

48. «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» 2011 жылғы 11 қазандағы Қазақстан Республикасының Заңына:

7-баптың 4-тармағында: «қарттар мен мүгедектерге арналған интернат-үйлерде» деген сөздер «қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда)» деген сөздермен ауыстырылсын;

«ата-лған ұйымдардың» деген сөздер «қорсетілген мекемелердің (ұйымдардың)» деген сөздермен ауыстырылсын.

49. «Ғарыш қызметі туралы» 2012 жылғы 6 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңына:

32-баптың 1-тармағында:

1) тармақшадағы «I топтағы мүгедекке» деген сөздер «бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) тармақшадағы «II топтағы мүгедекке» деген сөздер «екінші топтағы мүгедектігі бар адамға» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) тармақшадағы «III топтағы мүгедекке» деген сөздер «үшінші топтағы мүгедектігі бар адамға» деген сөздермен ауыстырылсын.

50. «Телерадио хабарларын тарату туралы» 2012 жылғы 18 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңына:

30-баптың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын: «30-бап. Телебағдарламаларды тарату кезінде мүгедектігі бар адамдардың құқықтарын қорғау»;

51. «Қазақстан Республикасының арнаулы мемлекеттік органдары туралы» 2012 жылғы 13 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) бүкіл мәтін бойынша «мүгедектер», «мүгедек баланы (мүгедек балаларды)», «мүгедек баласы (мүгедек балалары)», «мүгедек (мүгедектер)», «мүгедекке», «мүгедек болған қызметкерінің», «мүгедек», «мүгедек балалары», «1941 – 1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысының қатысушылары мен мүгедектерінің» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдар», «мүгедектігі бар баланы (мүгедектігі бар балаларды)», «мүгедектігі бар баласы (мүгедектігі бар балалары)», «мүгедектігі бар адам (мүгедектігі бар адамдар)», «мүгедектігі бар адамға», «мүгедектік алған қызметкерінің», «мүгедектігі бар адам», «мүгедектігі бар балалары», «1941 – 1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысына қатысушылардың және 1941 – 1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысы кезіндегі жаралануы, контузия алуы, мертігуі немесе ауруға шалдығуы салдарынан болған мүгедектігі бар адамдардың» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 77-баптың 7-тармағында: екінші абзацтағы «I топтағы» деген сөздер «бірінші топтағы» деген сөздермен ауыстырылсын;

үшінші абзацтағы «II топтағы» деген сөздер «екінші топтағы» деген сөздермен ауыстырылсын;

төртінші абзацтағы «III топтағы» деген сөздер «үшінші топтағы» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) 78-бапта:

9-тармақтың үшінші бөлігіндегі «олар он сегіз жасқа толғанға дейін мүгедек болып қалса немесе» деген сөздер «оларға он сегіз жасқа толғанға дейін мүгедектік белгіленсе немесе олар» деген сөздермен ауыстырылсын;

ескертудің бірінші бөлігінде: «23», «18» деген цифрлар тиісінше «жиырма үш», «он сегіз» деген сөздермен ауыстырылсын;

«мүгедек болған» деген сөздер «мүгедектік белгіленген» деген сөздермен ауыстырылсын;

4) 80-баптың 2-тармағында: екінші абзацтағы «I топтағы» деген сөздер «бірінші топтағы» деген сөздермен ауыстырылсын;

үшінші абзацтағы «II топтағы» деген сөздер «екінші топтағы» деген сөздермен ауыстырылсын;

төртінші абзацтағы «III топтағы» деген сөздер «үшінші топтағы» деген сөздермен ауыстырылсын.

52. «Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы» 2012 жылғы 16 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 4-баптың үшінші бөлігіндегі «мүгедек болып қалған» деген сөздер «мүгедектік белгіленген» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 17-баптың 6-тармағындағы «мүгедек деп танылған» деген сөздер «мүгедектік белгіленген» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) 22-баптың 3-тармағындағы «мүгедек зайыбы (жұбайы)», «мүгедек балалары» деген сөздер тиісінше «мүгедектік белгіленген зайыбы (жұбайы)», «мүгедектігі бар балалары» деген сөздермен ауыстырылсын;

4) 26-баптың 3-тармағы 2) тармақшасының төртінші абзацындағы «мүгедектер» деген сөз «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

5) 35-баптың 2-тармағы 1) тармақшасының екінші бөлігіндегі «мүгедектер», «мүгедек» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдар», «мүгедектігі бар адам» деген сөздермен ауыстырылсын;



### (Соңы. Басы 1, 9-11-беттерде)

«Ескертпе. Осы тарауда ішкі істер органдары қызметкерлерінің отбасы мүшелері деп: зайыбы (жұбайы), ортақ немесе ерлі-зайыптылардың бірінші көмектеске толмаған балалары (асырап алған, асырап-бағуындағы немесе қорғаншылығындағы); күндізгі оқу нысаны бойынша білім беру ұйымдарында білім алатын жиырма үш жасқа дейінгі балалары (асырап алған, асырап-бағуындағы немесе қорғаншылығындағы) және жұбайының (зайыбының) балалары; егер он сегіз жасқа дейін мүгедектігі бар адамдар деп танылған болса, мүгедектігі бар балалары (асырап алған, асырап-бағуындағы немесе қорғаншылығындағы) және жұбайының (зайыбының) мүгедектігі бар балалары; қызметкердің асырап-бағуындағы ата-анасы және жұбайының (зайыбының) ата-анасы түсініледі.»

60. «Дене шынықтыру және спорт туралы» 2014 жылғы 3 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 1-баптың 1-1), 3), 26), 27), 30), 52), 53) және 56) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1-1) арнаулы спорттық мүкәммал – жаттығу және жары әрекетінің қажетті құрамдасын білдіретін, мүгедектігі бар спортшы организмнің бұзылған немесе жоғалтқан функцияларының орнын тоқтатытын спорттық мүкәммал»; «3) Бейімдік дене шынықтыру және спорт – мүгедектігі бар адамдарды оналтуға және қалыпты әлеуметтік ортаға бейімдеуге, олардың толққында өмірді сезінуіне кедергі келтіретін психологиялық тосқауылдарды енесуіне, сондай-ақ қоғамның әлеуметтік дамуына өзінің жеке ұлес қосынуын қажеттігін сезінуіне бағытталған спорттық-сауықтыру сипатындағы шаралар кешені»;

«26) мүгедектігі бар спортшы – тыныс-тіршілігінің шектелуіне алып келетін аурулардан, жарақаттардан, олардың салдарынан, бұзылулардан организм функциялары үнемі бұзылып, денсаулығы нашарлаған және спорттың қолжетімді түрімен (қолжетімді түрлерімен) айналысатын және тұла; 27) мүгедектігі бар спортшыларды сыныптау – мүгедектігі бар спортшыларға функционалды мүмкіндіктер деңгейі ұқсас мүгедектігі бар басқа спортшылармен жарысқа түсу мүмкіндігін жасау мақсатында сыныптаушының немесе сыныптаушылар тобының олардың дәрежесін (сыныптамасын санатын) айқындау процесі»;

«30) Паралимпиадалық ойындар – тірек-қимыл аппараты, көру органдары зақымданған және интелектуалдық дамуы бұзылған мүгедектігі бар спортшылар арасында өткізілетін халықаралық қысқы және жазғы жарыстар»;

«52) Сурдлимпиадалық ойындар – есту органдары зақымданған мүгедектігі бар спортшылар арасында өткізілетін халықаралық қысқы және жазғы жарыстар»;

«53) сыныптаушы – мүгедектігі бар спортшыларды олардың функционалды мүмкіндіктерінің деңгейіне қарай сыныптауды жүзеге асыратын, жарыстарды ұйымдастырушылар осыған уәклеттік берген және тиісті құжатпен расталған арнаулы даярлықтан өткен және тұла;»

«56) Халықаралық арнаулы олимпиадалық ойындар – интелектуалдық мүмкіндіктері шектеулі мүгедектігі бар спортшылар арасында өткізілетін халықаралық қысқы және жазғы жарыстар»;

2) 7-баптың 55) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«55) денсаулық сақтау саласындағы уәклетті органның келісуі бойынша мүгедектігі бар спортшыларға сыныптау жүргізудің тәртібі мен шарттарын бекітеді»;

3) 8-баптың 4-тармағының 3) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) дене шынықтыру және спорт саласындағы уәклетті органның және мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп отырып, мүгедектігі бар адамдар арасында сауықтыру және спорттық іс-шаралар өткізуді ұйымдастырады»;

4) 13-1-бапта:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Ұлттық паралимпиадалық қозғалыс өзінің мақсаттары паралимпиадалық қозғалыс қадғаттарын насихаттау және енгізу, паралимпиадалық спорт түрлері бойынша мүгедектігі бар спортшылар арасында дене шынықтыру мен спортты дамытуға жәрдемдесу, халықаралық спорттық ынтымақтастықты нығайту, Паралимпиадалық ойындарға және Халықаралық паралимпиада комитетінің аясында өткізілетін басқа да халықаралық спорттық іс-шараларға қатысу болып табылатын халықаралық паралимпиадалық қозғалыстың құрамдас бөлігі болып табылады.»

3-тармақтың 5) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«5) Паралимпиадалық ойындарда және Халықаралық паралимпиада комитетінің аясында өткізілетін басқа да халықаралық спорттық іс-шараларға қатысу үшін Қазақстан Республикасының мүгедектігі бар спортшыларының қажетті даярлық деңгейін қамтамасыз етуге бағытталған шараларды әзірлеуге және жүзеге асыруға қатысады»;

6-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«6. Қазақстан Республикасы Ұлттық паралимпиада комитетінің паралимпиадалық жоғары жетістіктер спорты түрлері мен бұқаралық спортты дамыту, сондай-ақ Паралимпиадалық ойындарға және Халықаралық паралимпиада комитетінің аясында өткізілетін басқа да халықаралық спорттық іс-шараларға қатысу үшін Қазақстан Республикасының мүгедектігі бар спортшыларының қажетті даярлық деңгейін қамтамасыз ету жөніндегі өз өклеттіктеріне іске асыруы және шынықтыру және спорт саласындағы уәклетті органның және республикалық спорт федерацияларымен өзара іс-қимыл жасау арқылы жүзеге асырылады.»

5) 13-2-баптың 1-тармағындағы, 3-тармағының 5) тармақшасындағы және 6-тармағындағы «мүгедек спортшылар», «Республикасы мүгедек спортшыларының» деген сөздер тиісінше «Республикасының мүгедектігі бар спортшылар», «мүгедектігі бар спортшыларының» деген сөздермен ауыстырылсын»;

6) 14-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Арнаулы олимпиадалық қозғалыс өзінің мақсаттары мүгедектігі бар адамдардың дене шынықтыру мен спорттың дамытуға жәрдемдесу, көрсетілген салада халықаралық ынтымақтастықты нығайту, Халықаралық арнаулы олимпиадалық ойындарға қатысу болып табылатын халықаралық арнаулы олимпиадалық қозғалыстың бір бөлігі болып табылады.»

7) 19-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«19-бап. Бейімдік дене шынықтыру және спорт, мүгедектігі бар адамдарды физикалық оналту және әлеуметтік бейімдеу

1. Бейімдік дене шынықтыру мен спорт әдістерін пайдалана отырып, мүгедектігі бар адамдарды физикалық оналту және әлеуметтік бейімдеу спорт клубтарында, мүгедектігі бар адамдардың мектептері мен секцияларында, дене шынықтыру спорт ұйымдарында жүзеге асырылады.

2. Мүгедектігі бар адамдарға арналған дене шынықтыру-спорт ұйымдарындағы оқу-жаттығу процесі, даярлық кезеңдерінің мазмұны паралимпиадалық, сурдлимпиадалық, арнаулы олимпиадалық спорт түрлері бойынша тиісті қоғамдық бірлестіктер әзірлейтін және дене шынықтыру және спорт саласындағы уәклетті орган бекітетін спорт түрлері бойынша бағдарламалар негізінде жүзеге асырылады.

3. Мүгедектігі бар адамдардың дене шынықтырумен және спортпен шұғылдануын ұйымдастыру, кадрлар даярлау, мүгедектігі бар адамдардың дене шынықтырумен және спортпен шұғылдануын әдістемелік, медициналық қамтамасыз ету және дәрігерлік бақылау білім беру, денсаулық сақтау, халықты әлеуметтік қорғау, дене шынықтыру және спорт органдарына жүзделу.

4. Жергілікті атқарушы органдар мүгедектігі бар адамдар арасында спортты дамытуды, арнаулы спорттық мүкәммал беруді қамтамасыз етеді және мүгедектігі бар адамдардың дене шынықтырумен және спортпен шұғылдануы үшін спорт құрылысжайларының қолжетімді болуына жағдай жасайды.

Мүгедектігінің санатына қарай санамаланған көрсетілетін қызметтер бюджет қаражаты есебінен және «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жеңілдікті шарттармен жүзеге асырылады.

5. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдары дене шынықтыру-спорт ұйымдарымен бірлесіп отырып, спорт клубтарының, мектептерінің, секцияларының ашылуын, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдарды республикалық спорттық жарыстарға даярлауды және олардың қатысуын қамтамасыз етеді.

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдары мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп отырып, облыс, республикалық маңызы бар қала, астана, аудан, облыстық маңызы бар қала деңгейінде спорттық іс-шаралар өткізуді ұйымдастырады.

6. Дене шынықтыру және спорт саласындағы уәклетті орган мүгедектігі бар адамдардың қоғамдық бірлестіктерімен бірлесіп отырып, республикалық спорттық жарыстар өткізуді ұйымдастырады.

Дене шынықтыру және спорт саласындағы уәклетті орган дене шынықтыру-спорт ұйымдарымен бірлесіп отырып, мүгедектігі бар адамдар арасындағы спорт түрлері бойынша Қазақстан Республикасының құрама командаларын (спорт түрлері бойынша ұлттық құрама командаларды) даярлауды

және олардың халықаралық спорттық жарыстарға, оның ішінде Паралимпиадалық, Сурдлимпиадалық ойындарға және Дүниежүзілік арнаулы олимпиадалық ойындарға қатысуын ұйымдастырады»;

8) 29-баптың 2-тармағының 6) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«6) кәсіптік спорттың ардагерлері мен мүгедектігі бар адамдарына көмек көрсетуге»;

9) 33-бапта:

тақырып мынадай редакцияда жазылсын:

«33-бап. Мүгедектігі бар спортшыларды сыныптау, паралимпиадалық, сурдлимпиадалық және арнаулы олимпиадалық спорт түрлері бойынша сыныптаушылар мен спорт төрешілерін даярлау»;

1, 2 және 3-1-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын: «1. Паралимпиадалық спорт түрлері бойынша спорттық жарыстарда тең сәйкес жағдайларын жасау мақсатында ұйымдастырушылар сыныптаушылардың шығыстарын жабуы қоса алғанда, тиісті жарыстарға қатысуға мәлімделген мүгедектігі бар спортшыларға олардың функционалдық мүмкіндіктерінің деңгейі бойынша сыныптау жүргізуді қамтамасыз етуге міндетті.

2. Мүгедектігі бар спортшыларға сыныптау жүргізу тәртібі мен шарттарын Халықаралық паралимпиада комитетінің және паралимпиадалық спорт түрлері бойынша тиісті халықаралық спорт ұйымдарының талаптарына сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық паралимпиада комитетімен келісу бойынша паралимпиадалық спорт түрлері бойынша аккредиттелген спорт федерациялары әзірлейді.»

«3-1. Мүгедектігі бар спортшыларға сыныптау жүргізген кезде ұйымдастырушылар Қазақстан Республикасынан немесе шет мемлекеттерден сыныптаушыларды тартады.»

10) 38-баптың 11-тармағы мынадай редакцияда жазылсын: «11. Спорттық және спорттық-бұқаралық іс-шараларды ұйымдастырушылар іс-шара өткізілетін күнге дейін күнтізбелік он күннен кешіктірмей, жергілікті атқарушы органдарға – көрермендердің болжалды саны туралы, күнтізбелік бір күн бұрын – сатылған билеттердің, берілген рұқсаттамалардың, оның ішінде көлік құралдарына рұқсаттамалардың, сондай-ақ ішкі істер және денсаулық сақтау органдарының арнаулы техникасына, мүгедектігі бар адамдардың көлік құралдарына арналған тұрақ орындарының саны туралы хабар беруге міндетті.»

11) 39-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын: «3. Сабақтар мен спорттық жарыстарды өткізуге арналған спорт құрылысжайлары техникалық, санитариялық қағидалар мен гигиеналық нормативтерге, спорт құрылысжайлары пайдалану мен өрт қауіпсіздігі қағидаларына сәйкес келуге және мүгедектігі бар адамдар үшін қолжетімді болуға тиіс.»

12) 48-бап мынадай редакцияда жазылсын: «48-бап. Дене шынықтыру саласындағы жеңілдікпен көрсетілетін қызметтер

Мүгедектігі бар адамдарды қоспағанда, дене шынықтыру-сауықтыру көрсетілетін қызметтерін тегін немесе жеңілдікті шарттармен пайдаланатын азаматтар санаттарының тізбесін, сондай-ақ жеңілдіктердің мөлшерін дене шынықтыру мен спорт саласындағы уәклетті орган белгілейді, олар аудандың, облыстық маңызы бар қаланың жергілікті атқарушы органның және дене шынықтыру-спорт ұйымдары қамтамасыз етілген шешімдерімен белгіленеді.»

61. «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» 2015 жылғы 9 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңына:

25-баптың 2-тармағының 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) өмірлік қиын жағдайда жүрген, арнаулы білім беру ұйымдарының және ерекше режимде ұстайтын білім беру ұйымдарынан оралған, алкогольмен, нашаркорлықтан, уытқұмарлықтан емделуден өткен жастарға, сондай-ақ мүгедектігі бар адамдар қатарындағы жастарға психологиялық-педагогикалық, медициналық-әлеуметтік, заң көмегін және консультация беруі жүзеге асыру»;

62. «Ең төмен әлеуметтік стандарттар және олардың кепілдіктері туралы» 2015 жылғы 19 мамырдағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 21-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«21-бап. «Арнаулы әлеуметтік көрсетілетін қызметтердің кепілдік берілген көлемі» ең төмен әлеуметтік стандартты «Арнаулы әлеуметтік көрсетілетін қызметтердің кепілдік берілген көлемі» ең төмен әлеуметтік стандартты психоневрологиялық патологиялары бар және тірек-қимыл аппараты бұзылған мүгедектігі бар балалар, психоневрологиялық аурулары бар он сегіз жастан асқан мүгедектігі бар адамдар, бірінші және екінші топтардағы мүгедектігі бар адамдар, жасының егде тартуына байланысты өзіне-өзі күтім жасай алмайтын адамдар, белгілі бір тұрғылықты жері жоқ адамдар, өмірлік қиын жағдайда жүрген адамдар (отбасылар) үшін ұсынылатын арнаулы әлеуметтік көрсетілетін қызметтердің нормативтерін қамтиды.»

2) 32-баптың 2-тармағының 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) «Мемлекеттік мәдениет ұйымдары өткізетін мәдени-ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізуді қамтамасыз ету» ең төмен әлеуметтік стандартты «Мемлекеттік мәдениет ұйымдары өткізетін мәдени-ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізуді қамтамасыз ету» ең төмен әлеуметтік стандартты

«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары өткізетін мәдени-ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізуді қамтамасыз ету» ең төмен әлеуметтік стандартты бюджет қаражаты есебінен мемлекеттік мәдениет ұйымдары өткізетін мәдени-ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізуді нормаларын қамтиды.»

4) 36-бап мынадай редакцияда жазылсын:

«34-бап. «Мемлекеттік мәдениет ұйымдары өткізетін мәдени-ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізуді қамтамасыз ету» ең төмен әлеуметтік стандартты

«Мемлекеттік мәдениет ұйымдары өткізетін мәдени-ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізуді қамтамасыз ету» ең төмен әлеуметтік стандартты бюджет қаражаты есебінен мемлекеттік мәдениет ұйымдары өткізетін мәдени-ойын-сауық іс-шараларына мүгедектігі бар адамдардың қол жеткізуді нормаларын қамтиды.»

4) 36-баптың 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) мүгедектігі бар адамдардың мемлекеттік меншіктегі спорт құрылысжайлары «Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес пайдалануы нормативтерін қамтиды.»

63. «Қазақстан Республикасының бітімгершілік қызметі туралы» 2015 жылғы 15 маусымдағы Қазақстан Республикасының Заңына:

17-баптың 5-тармағының 1), 2) және 3) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«1) бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға – отыз айлық жалақы;

2) екінші топтағы мүгедектігі бар адамға – он сегіз айлық жалақы;

3) үшінші топтағы мүгедектігі бар адамға алты айлық жалақы мөлшерінде төленеді.»

64. «Ақпаратқа қол жеткізу туралы» 2015 жылғы 16 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 9-баптың 2-тармағының 7) тармақшасындағы «мүгедектер» деген сөз «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 12-баптың 1-тармағының бірінші бөлігіндегі «мүгедектердің» деген сөз «мүгедектігі бар адамдардың» деген сөздермен ауыстырылсын;

3) 16-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Ақпарат иеленушілер интернет-ресурстарды мүгедектігі бар адамдар үшін қолжетімділікті қамтамасыз етілуін ескере отырып жасайды.

Жасалған интернет-ресурстар ұлттық стандартқа сәйкес келуге тиіс.»

4) 17-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Ақпарат пайдаланушылар осы Заңға сәйкес ақпарат иеленушілер «электрондық үкімет» веб-портальның құрамдастарында мүгедектігі бар адамдар үшін қолжетімділіктің қамтамасыз етілуін ескере отырып орналастыратын ақпаратты ала алады және пайдалана алады, сондай-ақ «электрондық үкімет» веб-портальында тіркелген не «электрондық үкімет» веб-портальының құрамдастарында авторландырылған жағдайда оны талқылауға қатыса алады.»

65. «Қайырымдылық туралы» 2015 жылғы 16 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңына:

22-баптың 3) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) дене шынықтырумен және спортпен шұғылдануға, өмір сүру үшін қолайлы жағдайлар жасалуына мұқтаж мүгедектігі бар адамдар»;

«Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» 2015 жылғы 16 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңына:

26-баптың 1-тармағы бірінші бөлігін (6), 6-1) және 12) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«6) мүгедектігі бар балаға күтім жасауды жүзеге асыратын жұмыс істемейтін адамдар;

6-1) бірінші топтағы мүгедектігі бар адамға күтім жасауды жүзеге асыратын жұмыс істемейтін адамдар»;

«12) мүгедектігі бар адамдар»;

67. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» 2015 жылғы 23 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңына:

41-баптың 2-тармағының төртінші бөлігіндегі «мүгедек», «мүгедек балалары» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адам», «мүгедектігі бар балалары» деген сөздермен ауыстырылсын;

68. «Мемлекеттік сатып алу туралы» 2015 жылғы 4 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 39-баптың 3-тармағының 54) тармақшасындағы «мүгедектерінің», «мүгедекке» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдарының», «мүгедектігі бар адамға» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 51-бапта:

«мүгедектерінің», «мүгедектердің», «мүгедектері» деген сөздер тиісінше «мүгедектігі бар адамдарының», «мүгедектігі бар адамдардың», «мүгедектігі бар адамдар» деген сөздермен ауыстырылсын;

«мүгедектігі бар адамды абилитациялау мен оналтуды» деген сөздермен ауыстырылсын.

69. «Халықты жұмыспен қамту туралы» 2016 жылғы 6 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 1-баптың 28) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын: «28) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнаулы жұмыс орындары – мүгедектігі бар адамның жеке мүмкіндіктері ескеріле отырып жабдықталған жұмыс орындары»;

2) 2-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын: «2. Қазақстан Республикасының халықты жұмыспен қамту туралы заңнамасы Қазақстан Республикасының азаматтарына, қандастарға, Қазақстан Республикасында тұратын шетелдіктерге, азаматтығы жоқ адамдарға және Қазақстан Республикасының аумағында адам саудасының құрбаны ретінде анықталған және сәйкестендірілген шетелдіктерге қолданылады.»

3) 3-баптың 14) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын: «14) халықты жұмыспен қамту саласындағы мемлекеттік саясатпен келісілген, жұмыс орындарын және мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнаулы жұмыс орындарын құруды ынталандыратын қаржы, салық және инвестиция саясатын жүргізу арқылы іске асырылады.»

4) 7-баптың 7), 8) және 12) тармақшалары мынадай редакцияда жазылсын:

«7) мүгедектігі бар адамдар үшін жұмыс орындарын квота-лау тәртібін әзірлейді және бекітеді;

8) мүгедектігі бар адамның жұмыс орнының стандарттарын әзірлейді және бекітеді»;

«12) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнаулы жұмыс орындарын құратын жұмыс берушілердің шығындарын субсидиялау тәртібі мен шарттарын әзірлейді және бекітеді»;

5) 9-баптың 6) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын: «6) ауыр жұмыстардағы, еңбек жағдайлары зиянды, қауіпті жұмыстардағы жұмыс орындарын есептегенде, жұмыс орындары санының екіден төрт бөлігіне дейінгі мөлшерінде мүгедектігі бар адамдар үшін жұмыс орындарына квота белгілеу»;

6) 10-баптың 4) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын: «4) мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнаулы жұмыс орындарын құру жөніндегі жұмысты ұйымдастырады»;

7) 12-баптың 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын: «3. Мүгедектігі бар адам үшін – оның тұрмыс-тіршілігінің шектелу дәрежесін ескере отырып, орган қолжетімді болуы қамтамасыз етілген жағдайдағы жұмыс, ал жеті жасқа дейінгі балаларды бағып-күтумен айналысатын адамдар үшін ікемді және толық емес жұмыс уақыты режиміндегі жұмыс лайықты деп есептеледі.»

8) 17-бапта: